

VIDA ESCALENCA

REFRESQUEM LA MEMÒRIA

RICARD GUANTER

La botiga CASA BALLESTA, premiada pels 100 anys d'existència.

UNA BOTIGA CENTENÀRIA

El dia 31 d'octubre de l'any passat tenia lloc a la Cambra de Comerç i Indústria de Girona el lliurament de distintius als establiments més antics de la província, corresponents a l'any 1984.

Comencem el treball d'aquest mes amb aquesta notícia, ja que la nostra població es trobava representada en tan simpàtic acte en la persona de l'escalenç Joan Ballesta i Pujol.

Acompanyat de la seva esposa, la Miquela Sureda de Ballesta, i dels seus fills, en Joan rebia de mans del Conseller de Comerç de la Generalitat una estàtua i un diploma que acrediten com a centenària la seva botiga, situada sempre al mateix lloc: a la plaça del Sól d'en Sagner, quan es fundà la Casa Ballesta; plaça del Mercat, més tard; i, plaça Víctor Català, avui dia.

Efectivament, el 17 d'octubre de 1884, el seu besavi, l'Isidre Ballesta, en companyia del seu fill, Francesc Ballesta i Ramis, avi d'en Joan, anaren a Figueres a fer la compra dels utensilis més indispensables per a poder obrir la botiga.

En el dietari autògraf del propi Francesc Ballesta, i a la data esmentada, s'hi llegeix el següent: "Fui a Figueras a hacer el primer paso para parar la tienda".

Com ja és sabut per la gent més gran de la població, els Ballesta eren una família de navegants. En Francesc Ballesta, l'avi d'en Joan, havia servit a l'Armada Espanyola, segons un document que data de l'any 1877:

"Cuatro años de campaña de mar y un año y nueve días de enganche habiendo desempeñado la plaza de cabo de mar de primera clase.

Cal destacar que en Francesc Ballesta es trobava en possessió de la "Medalla del Mèrit Naval", concedida pel Ministeri de Marina, per haver format part de l'esquadra que va conduir a

Espanya des d'Itàlia al rei Amadeu de Savoia, el dia 26 de desembre de l'any 1871.

Després d'exercir durant un any i mig de cap de mar a Palamós, va obrir, com ja hem indicat, la botiga de queviures.

Com a treball complementari, es dedicà a la compra-venda de peix, tenint el magatzem on avui dia hi ha el bar "El Dull". El seu fill, en Rafel Ballesta i Teixidor, el començà a ajudar en la feina del peix, però tingué més inclinació cap el ram de la pastisseria. Va treballar d'aprenent a la pastisseria Mas, on avui dia s'hi troba la fleca de la Maria del pa, al carrer del Port, cantonada carrer Maranges. Es traslladà, més tard, a Barcelona, on va continuar l'aprenentatge de l'ofici. En tornar a L'Escala, com que en l'ofici de pastisser no hi havia la vida, començà a fer de flequer.

En Joan ens explica que la segona màquina de pastar que hi hagué a la província de Girona fou la de casa seva.

En el mateix lloc on avui dia tenen el menjador, una euga, donant voltes a una sínia o vogi, feia moure, mitjançant un eix que travessava el carrer Riera de paret a paret per sota del empedrat, la màquina de pastar que tenien al forn, que es trobava on avui dia hi ha l'impremta Pibernat. Uns anys més tard, substituïren l'euga per un motor elèctric, en haver comprat una camioneta que suplia l'animal per al transport de les mercaderies de la botiga.

Més endavant, exactament l'abril del 1928, canviaren aquesta màquina de pastar per una altra de més moderna, moguda també per l'electricitat.

En Joan m'ensenya una factura molt curiosa de la "Fonda Gambo" de la vídua Paradís, situada al carrer Pintor Joan Masanet —cantonada plaça Víctor Català—, on hi menjaren els tres operaris que vinqueren a instal·lar-los-hi la segona màquina de pastar que tingueren.

L'import de la citada factura és de 16'50 pessetes i el detall és el següent:

"Por tres comidas a 5 pesetas, 15 pesetas.
Por tres cafés y tres coñacs, 1'50 pesetas."

En Joan Ballesta recorda perfectament la màquina de batre que tingueren durant uns 6 anys i que fou la primera que es veié a L'Escala, suposant una gran novetat. Era allà per l'any 1914. Batia a l'era que tenien a l'avinguda de l'Ave Maria i quan havia acabat la feina de L'Escala, anava als pobles veïns, comptant amb 5 homes. Precisament, el pare d'en Pere Saló —segons ens diu en Joan— era l'encarregat de donar les garbes a la màquina. Era moguda per un motor de 10 cavalls, molt gros, el qual portava quatre rodes i camelles; i era tirat per un cavall que el traslladava d'un lloc a l'altre. S'engegava fent moure una gran roda, grossa com la d'un carro. En posar-se en marxa feia uns bufets semblants als que feien les màquines de vapor dels trens.

Aquesta màquina s'aviava molt sovint i com que tothom donava consells quan es produïen les avaries, l'avi d'en Joan, una mica picat, hi feu posar un rètol escrit per les dues cares que es veïes des del carrer i que deia: "No se permite fumar ni se admiten consejos".

Joan Ballesta i Pujol, digne successor dels seus avant-passats, al front de la seva botiga centenària.

